

ПРІОРИТЕТНІ ЗАВДАННЯ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ СУВЕРЕННИХ ФОНДІВ ФІНАНСОВИХ РЕЗЕРВІВ

*Карапетян О.М.
к.е.н., доцент кафедри ФЕБІВ
Тернопільський національний економічний університет*

Суверенний фонд – доцільно розглядати, як створений центральним урядом або місцевими радами юридично, фінансово і організаційно відокремлений фонд, кошти якого можуть формуватися за рахунок надпланових доходів бюджету від експорту невідновлюваних природних ресурсів, несировинного профіциту бюджету, частини золотовалютних резервів і (або) інших надходжень.

Метою формування суверенних фондів є стабілізація бюджетів при різких змінах цін на сировинні продукти, для формування накопичень для майбутніх поколінь, для зростання резервів держав, для фінансування національних проектів економічного зростання, для мінімізації ризиків пов'язаних із зростанням витрат державного бюджету в періоди зростання цін на вироблені в країні продукти [1].

У економічній науці суверенні фонди поділяються на стабілізаційні фонди, пенсійні резервні фонди, ощадні фонди, фонди розвитку .

Стабілізаційні фонди формуються і використовуються, як правило, для забезпечення збалансованості витрат бюджету. До них також можна віднести фонди, створені для економії отриманих масштабних доходів бюджету і використання їх у майбутніх періодах. Дані фонди створюються з метою захисту бюджету від кон'юнктурного фактора чи інших зовнішніх шоків (Східний Тимор, Іран, Чилі, Росія) [1].

Пенсійні резервні фонди створюються для фінансування виявлених майбутніх відпливів капіталу, пов'язаних із забезпеченням державних пенсійних зобов'язань (Австралія, Нова Зеландія, Норвегія, Росія) [2].

Створення ощадних фондів засноване на принципі справедливого розподілу добробуту між поколіннями. Кон'юнктурні доходи бюджету, а також золотовалютні резерви можуть акумулюватися у фондах для їх ефективного

інвестування з метою примноження коштів та забезпечення доходами від інвестування майбутніх поколінь.

Метою фондів розвитку є інвестування коштів і розвиток пріоритетних галузей економіки. Кошти фондів розвитку інвестуються, як правило, всередині країни в пріоритетні соціально-економічні проекти, як правило, у транспортну інфраструктуру, освіту, охорону здоров'я.

Незважаючи на всю свою гетерогенність, СФ є державними фондами, тому імпліцитно або експліцитно пов'язані з політичними інтересами. СФ підпорядковані довгостроковим національним стратегічним інтересам і мають забезпечити максимальний прибуток від інвестицій державних коштів. За своєю головною метою – підвищення національного добробуту, СФ відрізняються від приватних інвесторів, які керуються комерційними інтересами [3, с. 13].

Пріоритетними засади формування та використання грошових ресурсів суверенних фондів:

- 1) принцип стратегічної координації;
- 2) принцип повноти формування та використання коштів: для зниження залежності бюджету від кон'юнктурного фактора доцільно проводити управління всіма кон'юнктурними доходами, а не їх окремою частиною;
- 3) принцип ефективного управління; для ефективного досягнення цілей і завдань необхідно вибудувати зрозумілу і прозору структуру управління з розмежуванням повноваженнями і з відповідним розподілом відповідальності кожного суб'єкта управління;
- 4) принцип соціальної відповідальності. Даний принцип означає, що кошти суверенних фондів повинні спрямовуватися на досягнення цілей державної соціально-економічної політики;
- 5) принцип незалежності.

Сучасні економічні реалії вимагають більшої уваги до функціонування суверенних фондів, які, з одного боку, можна розглядати як резерви для забезпечення фінансової безпеки, з іншого боку, вони є найбільшими суб'єктами міжнародного фінансового ринку.

Література:

1. Международная рабочая группа по суверенным фондам – [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://www.iwg-swf.orgp/>
2. Whatis a SWF? // [Электронный ресурс]. – Режим доступа:<http://www.swfinstitute.org/what-is-a-swf/>
3. Белов О. Суверенні фонди в інвестиційних процесах поточного десятиліття / О. Белов // Інвестиції: практика та досвід –2012. – №3 – С. 11-15.